

promidžbenim rješenjima za tvrtke («Saponia», «Fotokemika», «Sljeme», «Gavrilović», «Helena Rubinstein»). Poslije 1970. primjenjuje grafičke postupke karakteristične za op-art i nove tendencije. — U suradnji s autorima «Zagreb-filma» (N. Dragić, B. Dovniković, Z. Bourek) bavio se filmskom animacijom fotografije. Grafički oblikuje prospekte, filmske plakate i oprema izložbene paviljone. Ž. Sa.

ZRNIĆ, Vlado, likovni i video umjetnik (Sarajevo, 21. IX. 1959). Diplomirao na Akademiji u Veneciji 1989 (C. Zotti i E. Vedova). U performansama i instalacijama rabi trivijalni otpad, zvukove i svjetlo, ironično i kritički komentirajući svijet (*Svaki čovjek je spomenik kulture*, 1992; *Dolina čupova*, 1994). Dokumentarne i eksperimentalne filmove te videozapise temelji na fokusiranju i ponavljanju jedne radnje (*Zadar nije za dar*, 1991; *United color of up side down*, 1995). — Samostalno izlagao u Zagrebu, Padovi, Klagenfurtu, Zadru, Ljubljani, Dubrovniku, Velom Lošinj i Splitu.

LIT.: V. Srhoj, Jandrić, Tolj, Zrnić (katalog), Zadar 1995.

K. Ma.

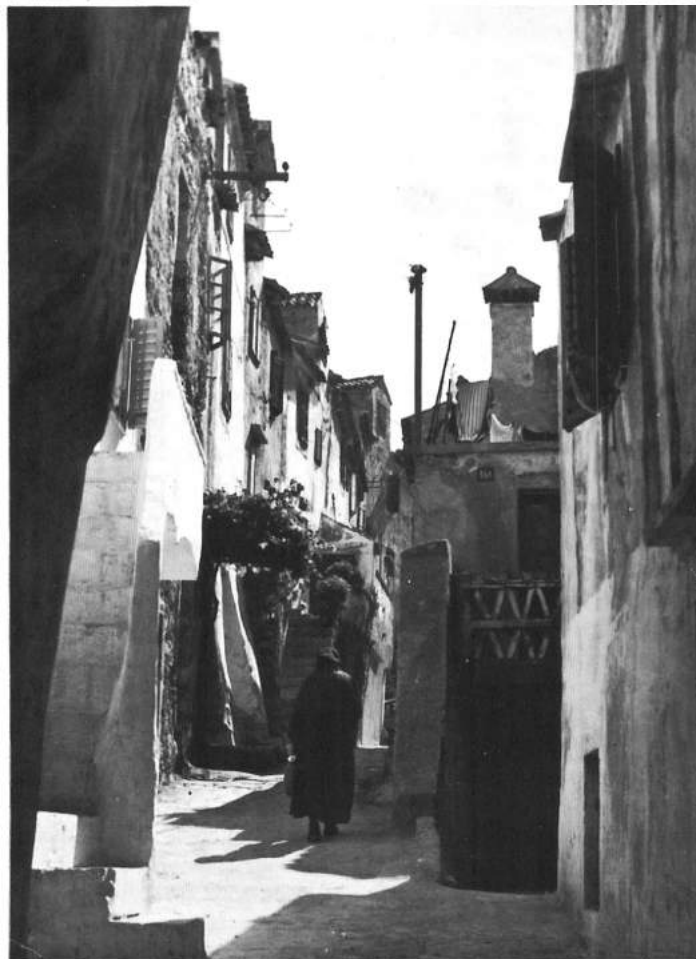
ZUBER, Vilko, fotograf (Lepoglava, 11. X. 1915 — Zagreb, 24. VIII. 1996). Diplomirao na Pravnome fakultetu u Zagrebu 1940. Fotografijom se profesionalno bavi od 1953. Bio je prvi domaći fotograf koji je snimao jadransku obalu iz zraka (1957). Opremao je fotografijama turističke prospekte, knjige i monografije. Samostalno izlagao u Varaždinu, Zagrebu, Dubrovniku i Baškoj.

ZUBOVIĆ, Toma, klesar u Korčuli (XV. st.). Spominje se 1407. kao pomoćnik H. Dragoševića pri gradnji korčulanske katedrale. Po nacrtima Bonina iz Milana 1412. kleše luk za portal, a i poslije se češće spominje u vezi s gradnjom katedrale. God. 1431. gradi crkvu u selu Čari.

LIT.: C. Fisković, Korčulanska katedrala, Zagreb 1939, str. 17 i 70.

ZUCCARO, Antonio, tal. slikar (S. Vito al Tagliamento, 23. IV. 1827 — Trst, 22. V. 1892). Živio u Trstu. U Splitu oslikao gledalište Bajamontijeva kazališta (1859): na stropu prizori iz prošlosti Dalmacije i njezine najistaknutije ličnosti. Izveo i unutrašnje dekoracije kazališta u Zadru i Šibeniku. God. 1860—75. putujući po Dalmaciji slikao je folklorne motive (*Dalmatinka*). Izveo velik broj portreta, među kojima i prvih rektora zagre-

V. ZUBER, Baška

ZRIN, nadgrobna ploča s grbom Zrinskih iz crkve Marije Magdalene. Hrvatska Kostajnica, franjevački samostan

66—67. — Z. Horvat, Utvrde grada Zrina, Vijesti MK, 1974, 3—4. — P. Cvekan, Kostajnica i franjevci, Kostajnica 1982. — M. Kruhek, Stari gradovi i feudalni posjedi, u zborniku: Dvor na Uni, Dvor na Uni 1991. — Z. Horvat, Stari grad Zrin, u zborniku: Hrvatska Kostajnica i Zrin, Zagreb 1992. A. Ht.

ZRINŠČAK, Mirko, slikar i kipar (Volosko, 22. III. 1953). Diplomirao na Akademiji u Veneciji 1987 (E. Vedova). U početku slika u duhu akcionog slikarstva (*Slika*, 1986; *Slika—Kiel*, 1987). Potom unosi u sliku gotove predmete nastojeći pomiriti i povezati tradiciju s inovacijama (*Rex Solia*, 1987; *We are Cosmic Series, Project 1991—2001*, 1991; *Granko, Učka, Celebra*, 1991). Posebnu cjelinu čine njegove prostorne konstrukcije, kiparska ostvarenja i ambijentalni ansambli (*Be glad for the form has no ending*, 1991; *Sinn Ligna Apres*, 1994). Od 1989. živi i djeluje na Veprincu u Centru za multimedijalna istraživanja. — Samostalno izlagao u Rijeci, Veneciji, Kielu, Zagrebu, Ljubljani, Opatiji i Puli.

LIT.: B. Valušek, Mirko Zrinščak (katalog), Rijeka 1989. — V. Ekl, Mirko Zrinščak (katalog), Opatija 1991. — I. Zidić, Mirko Zrinščak (katalog), Zagreb 1995. — T. Maroević, Priručnici za nedohvatno, u katalogu: Kramer, Petercol, Zrinščak, XLVI. Biennale di Venezia, Zagreb 1995. K. Ma.

ZRNEC, Zlatko, fotograf i oblikovatelj (Zagreb, 19. X. 1923). Studirao na Ekonomskome fakultetu u Zagrebu i radio u ateljeu T. Dapca. Njegovi rani radovi pripadaju tzv. zagrebačkoj školi fotografije (*Portreti velegrada*). Poslije 1955. bavi se fotografikom i eksperimentalnom fotografijom (*Zvuci, Vrijeme, Svemir, Hrast*). Suradivao u listovima i časopisima («Telegram», «Čovjek i prostor», «Vjesnik u srijedu», «Globus», «Start»). Fotografije u obliku simboličkih kolaža često rabi i u

M. ZRINŠČAK, *Oblak*

bačkoga Sveučilišta Matije Mesića, Stjepana Spevca, Antuna Kržana i Koste Vojnovića, splitskoga liječnika i slikara Frane Bratanića, portrete članova obitelji Marasović, Dojmi, Rubelli i Topić. Autor je oltarnih slika po dalm. crkvama (Split, Trogir, Skradin, Sinj, Sali, Srednje Selo na Šolti, Stari Grad). Izrazitiju lik. vrijednost imaju Zuccarovi realistički portreti, slike s folklornim motivima i religiozne slike u duhu tal. akademizma druge pol. XIX. st. Izlagao u Zagrebu 1876. i 1879. na umjetničko-obrtničkoj izložbi.

LIT.: K. *Prijatelj*, Splitski slikari XIX. stoljeća (katalog), Split 1959, str. 18. — A. Petričić, Zadarski slikari u XIX. st., Radovi HIJZ, 1959, 4—5, str. 236. — Slikarstvo XIX. stoljeća u Hrvatskoj (katalog), Zagreb 1961, str. 59—60 i 218. — K. *Prijatelj*, Slikarstvo u Dalmaciji od 1784. do 1884, Split 1989.

ZUPPA, Antun, slikar i grafičar (Split, 17. X. 1897—19. IV. 1969). Poslije kraćeg studija arhitekture u Beogradu pohađa Akademiju u Münchenu; potom privatno studira grafiku u Pragu, Münchenu i Berlinu. Diplomirao je na Akademiji u Zagrebu 1931. Bio je nastavnik crtanja u Splitu i Zagrebu. U razdoblju između dvaju svj. r. radi slike i grafike s istaknutom socijalnom tematikom: portretira mali svijet lučkoga Splita i bogate skorojeviće (*Kupačice*, 1931; *Sa splitske obale*, 1936; *U gostionici*, 1938). Objavio mape grafika *Tamne varijacije* (1938) i *Zlatni vijek* (1968). Poslije 1945. slika ulja i akvarele s lirskim temama kupačica i cvijeća (*Kupačice*, 1955; *Ruža*, 1966). Ilustrirao knjige M. Prousta *U traženju izgubljena vremena* (1952—63). — Samostalno je izlagao u Splitu (1931, 1934, 1938, 1955, 1958, 1960, 1962, 1966, 1967, 1968) i Zagrebu (1950, 1964). Retrospektivna izložba priređena mu je u Splitu 1979.

LIT.: V. *Rismondo*, Izložba Antuna Zuppe, Novo doba, 15. IX. 1938. — C. *Fisković*, »Tamne varijacije« Antuna Zuppe, Hrvatski glasnik, 25. XII. 1939. — D. *Kečkemet*, Antun Zuppa — umjetnik u sjeni, ČIP, 15. I. 1955. — V. *Rismondo*, Antun Zuppa — crteži, Split 1975. — D. *Kečkemet*, Antun Zuppa (katalog), Split 1979. — G. *Gamulin*, Hrvatsko slikarstvo XX. stoljeća, I, Zagreb 1987.

ZVEČAJ, selo J od Karlovca. U Gornjemu Zvečaju nad Mrežnicom stoje ostaci grada *Zvečaja* (unutar kuće br. 1). Grad je bio u posjedu Zvečajskih i Frankopana Ozaljskih. Potkraj XVII. st. pripojio ga je general Herberstein karlovačkome generalatu, a 1777. kameni materijal Zvečaja upotrijebljen je za gradnju Jozefinske ceste. Grad je imao četverokutni tlocrt s valjkastim kulama na uglovima, a u sredini je bila gl. kula kružna tlocrta. — U Donjem Zvečaju, na mjestu drvene područne kapele iz 1673, izgrađena je 1693. jednobrodna kapela Sv. Ivana Krstitelja s poligonalnim svetištem i predvorjem (zazidano) sa zidanom propovjedaonicom i oltarnom menzom. Uz brod je 1741. dozidan zvonik. Svetište je presvođeno, a nad brodom je strop. U crkvi su tri vrlo vrijedna kasnorenasanska oltara (gl. oltar Sv. Ivana Krstitelja iz 1687, bočni oltari Sv. Ivana Nepomuka iz 1687. i Bl. Dj. Marije iz 1689) i ormar ranobaroknoga tipa (oko 1687), rokokokandilo, orgulje J. Heilingera (Karlovac 1836). Crkva je obnavljana u XIX. i poč. XX. st.

LIT.: R. *Lopašić*, Oko Kupe i Korane, Zagreb 1895, str. 318—324. — G. *Szabo*, SG, str. 61—62. — A. *Horvat*, Između gotike i baroka, Zagreb 1975. — D. *Cvitanović*, Sakralna arhitektura baroknog razdoblja, Zagreb 1985. — M. *Kruhek*, Graditeljska baština karlovačkog Pokuplja, Karlovac 1993.

A. Ht.

ZVEČAJ, ostaci utvrđenoga grada na Vrbasu J od Banje Luke, Bosna i Hercegovina. Prvi se put spominje 1404. u vlasništvu Hrvoja Vukčića Hrvatinića. Turci su ga prvi put zauzeli 1463, ali ga je sljedeće godine zauzeo kralj Matijaš Korvin i uključio u Jajačku banovinu. Turci ga ponovno osvajaju 1528. Ostaci grada u vrlo su trošnu stanju.

LIT.: M. *Vego*, Naselja bosanske srednjovjekovne države, Sarajevo 1957, str. 142. D. Br.

ZVERINAC, otočić Z od Zadra; prvi se put spominje 1421. kao *Suiran*, a u XVI. st. kao *Suirinaz*. Najstariji tragovi nastanjenosti, u uvali Poripišće, potječu iz rim. doba (mozaici, zidovi kuća, krovni crijeptovi i dr.). Iz sr. vijeka očuvani su temelji jednobrodne crkvice s polukružnom apsidom i nekoliko kuća. Spominje se i crkva Sv. Dominika. Potkraj XVII. st. otok postaje posjed zadarske plemićke obitelji Fanfogna, koja je tu 1746. sagradila barokni dvorac i crkvicu posvećenu Sv. Ignaciju.

A. ZUPPA, *Autoportret*. Muzej grada Splita

